

Warszawa, 17 maja 2016 r.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

ul. Nowy Świat 33

00-029 Warszawa

Sz. P. Paweł Szalamacha

Minister Finansów

ul. Świętokrzyska 12

00-916 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z trwającymi pracami nad implementacją Dyrektywy PE i Rady 2014/56/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającej dyrektywę 2006/43/WE ws. ustawowych badań rocznych sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych, która ma nastąpić poprzez uchwalenie ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (**Dyrektywa**), a także rozwiązań przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego (**Rozporządzenie**), Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (**ZPP**), działając w imieniu swoich członków, pragnie zwrócić uwagę na kwestie istotne z perspektywy skuteczności wdrażanych rozwiązań, które w ocenie ZPP dotychczas nie zostały odpowiednio zaadresowane.

W opinii ZPP, przedstawiony projekt ustawy z dnia 11 kwietnia 2016 r. nie realizuje w pełni założeń i celów wspomnianych wyżej regulacji europejskich, w tym przede wszystkim:

- (A) nie uwzględnia należyte interesu publicznego w postaci zapewnienia przejrzystości i transparentności rynku oraz
- (B) nie uwzględnia interesów mniejszych podmiotów świadczących usługi badania sprawozdań finansowych lub usług szeroko rozumianego doradztwa (konieczności dekartelizacji).

Przejrzystość i transparentność rynku

Podstawowym celem badania sprawozdania finansowego jest uwiarygodnienie wyników finansowych jednostek badanych, a tym samym ochrona interesów i bezpieczeństwa finansowego inwestorów, udziałowców, akcjonariuszy oraz wierzycieli, co ma prowadzić do zachowania bezpieczeństwa obrotu gospodarczego i zaufania pomiędzy poszczególnymi podmiotami na rynku. Rzetelne sprawozdania finansowe stanowią zatem niezbędny element stabilnej gospodarki.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Zarząd: Cezary Kaźmierczak – prezes, wiceprezesi: Tomasz Pruszczyński, Dorota Wolicka, Marcin Nowacki

W swoich pracach audytor powinien zachować zawodowy sceptycyzm, obiektywizm, wysoki poziom usług oraz – co najistotniejsze – niezależność. Podstawowym – o ile nie jedynym – przedmiotem jego działalności powinny być czynności rewizji finansowej.

Dlatego też za niepokojące należy uznać przedstawiane przez UOKiK w raporcie „Wyniki badania krajowego rynku usług audytu finansowego, doradztwa i usług konsultingowych” z kwietnia 2015 r. dane dotyczące spółek giełdowych, zgodnie z którymi w latach 2008–2013 czynności rewizji finansowej **stanowiły tylko 50–57% łącznej wartości przychodów audytorów w Polsce**. Przeprowadzona analiza struktury przychodów grup kapitałowych firm audytorskich pokazała, że szeroko rozumiane usługi doradcze stanowiły od 74 do 81% łącznej wartości osiąganych w Polsce przychodów ze sprzedaży badanych grup kapitałowych.

Co więcej, udział usług doradczych we wszystkich świadczonych usługach podmiotów audytorskich ma tendencję rosnącą i stanowi najważniejsze źródło przychodów grup kapitałowych firm audytorskich od badanych spółek giełdowych. Zgodnie z dostępnymi wynikami, przychody z audytu reprezentowały średnio tylko ok. 20% łącznej wartości przychodów.

Powyższe dane świadczą o **znacznym ryzyku naruszenia niezależności biegłych rewidentów**. Niezależność audytora – jak już wskazywano – jest natomiast podstawową gwarancją ochrony inwestorów, udziałowców i wierzycieli badanej jednostki, a tym samym stabilności rynku i bezpieczeństwa obrotu. Jak wskazał UOKiK we wspomnianym powyżej raporcie *„[o]statni światowy kryzys finansowy uwiódł przypadki niewystarczającej rzetelności i wiarygodności niektórych audytów, szczególnie w systemowo istotnych firmach sektora finansowego. Utrudniło to zidentyfikowanie wpływu toksycznych aktywów w portfelach tych instytucji na ich wypłacalność na ryzyko dla systemu finansowego i realnej gospodarki.”* **Należy więc bezwzględnie rozdzielić możliwość świadczenia usług audytorskich oraz świadczenia usług innych niż usługi bezpośrednio związane z badaniem sprawozdań finansowych. Świadczenie na rzecz jednostki audytowanej lub podmiotów z jej grupy usług innych niż bezpośrednio związane z badaniem sprawozdań finansowych powinno zostać całkowicie zakazane dla audytora, podmiotów z nim powiązanych oraz podmiotów z jego sieci.**

Jednocześnie, dodatkową konieczną gwarancją stabilności rynku powinno być rozszerzenie definicji jednostek zainteresowania publicznego, tak, aby uwzględniać również kryterium wielkości danej jednostki – bez względu na charakter jej działalności bądź fakt obrotu jej papierami wartościowymi na rynku regulowanym. Ograniczenie gwarancji niezależności audytora wyłącznie do podmiotów objętych aktualnie projektowaną definicją jednostek zainteresowania publicznego jest w ocenie ZPP zupełnie nieuzasadnione. Wiarygodność sprawozdań finansowych pozostałych istotnych dla rynku podmiotów ma wręcz donioślejsze znaczenie niż w przypadku podmiotów giełdowych bądź podmiotów z rynku finansowego, których działalność jest na podstawie odrębnych regulacji bardziej jawna. Z tego względu, tak wąskie zdefiniowanie jednostek interesu publicznego, jak to obecnie proponuje Minister Finansów wiąże się z pominięciem interesów istotnej grupy przedsiębiorców, którzy opierają swoje decyzje gospodarcze na informacjach zawartych w sprawozdaniach finansowych ich kontrahentów zatwierdzonych przez biegłych rewidentów.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Zarząd: Cezary Kaźmierczak – prezes, wiceprezisi: Tomasz Pruszczyński, Dorota Wolicka, Marcin Nowacki

Nadmierna koncentracja rynku

ZPP pragnie również zwrócić uwagę Ministra Finansów na **rozległą koncentrację na rynku usług audytorskich oraz doradczych w Polsce**. Jak wskazuje wspomniany powyżej raport UOKiK, największy udział w rynku posiadają firmy tzw. wielkiej czwórki czyli międzynarodowych korporacji audytorsko-konsultingowych, przy czym szeroką koncentracją charakteryzuje się nie tylko rynek audytu spółek giełdowych.

Konkurencja na rynku jest znacznie zachwiana, a dominującą pozycję posiadają międzynarodowe korporacje. Mniejszym firmom audytorskim trudno bowiem konkurować z ukształtowanym na rynku oligopolem dużych firm doradczych. **Konieczne jest więc rzeczywiste zwiększenie poziomu konkurencji w tym segmencie rynku, tak by polskie firmy audytorskie i doradcze, w tym te najmniejsze, niejednokrotnie rodzinne, mogły jakkolwiek rywalizować z międzynarodowymi korporacjami. Osiągnięcie tego celu będzie się również wiązało z korzyściami dla pozostałych przedsiębiorców, którzy będą mogli wybierać ze znacznie szerszego katalogu podmiotów świadczących usługi audytorskie.**

Skutek taki można osiągnąć jedynie poprzez:

- wprowadzenie obowiązku 3-letniej rotacji podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- uszczelnienie definicji sieci, tak by obejmowała wszystkie podmioty powiązane występujące w obrocie pod wspólnym oznaczeniem,
- całkowity zakaz świadczenia na rzecz badanych jednostek zainteresowania publicznego usług innych niż bezpośrednio związanych z badaniami sprawozdań finansowych przez audytora, podmiot z nim powiązany oraz podmiot z jego sieci.

Wskazane rozwiązania doprowadzą w sposób oczywisty do poszerzenia grupy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych ze względu na zmianę struktury rynku, zaś zwiększona konkurencja do podniesienia jakości przeprowadzanego badania. Zwiększy się również konkurencja w branży usług doradczych, który jest obecnie wysoko skoncentrowany, co w ocenie ZPP jest bezpośrednią konsekwencją koncentracji na rynku audytu.

Konieczność zapewnienia niezależności biegłych rewidentów została dostrzeżona również w innych państwach oraz na poziomie Unii Europejskiej. Analiza rynku audytu przeprowadzona przez Unię Europejską została podsumowana w dokumencie „Zielona księga Polityka badania sprawozdań finansowych: lekcje wyciągnięte z kryzysu”. Wskazano w niej, że *„rzetelność badania sprawozdań finansowych to klucz do przywrócenia pewności i zaufania do rynku”*. Rzetelność ta może być zapewniona wyłącznie wówczas, gdy regulacje krajowe będą wystarczająco spójne i szczelne. W ocenie ZPP, brzmienie Rozporządzenia jest efektem kompromisu ze środowiskiem audytorskim – w szczególności w zakresie pozostawionej państwom członkowskim opcji zwolnienia z zakazu świadczenia niektórych usług zabronionych przez audytora i jego sieć. Niemniej jednak, interes publiczny jakim jest stabilność finansowa rynku zależna od prawidłowości / jakości przeprowadzanych badań sprawozdań finansowych, powinien być interesem nadrzędnym. W konsekwencji, **Polska powinna wdrożyć całkowity zakaz świadczenia przez biegłych rewidentów na rzecz jednostek badanych usług innych niż bezpośrednio związane z rewizją finansową i nie korzystać ze wskazanej wyżej opcji.**

Końcowo ZPP wskazuje, że planuje przedstawić szczegółowe uwagi dotyczące konkretnych zapisów projektu ustawy w kolejnym piśmie.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Zarząd: Cezary Kaźmierczak – prezes, wiceprezisi: Tomasz Pruszczyński, Dorota Wolicka, Marcin Nowacki

Mając na uwadze wyżej wskazane niepokojące fakty, ZPP wnosi o pilne podjęcie odpowiednich działań mających na celu uwzględnienie w projekcie ustawy powyższego stanowiska.

Z wyrazami szacunku,

Cezary Kaźmierczak

Prezes Związku Przedsiębiorców i Pracodawców

Marcin Nowacki

Wiceprezes Związku Przedsiębiorców i Pracodawców

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Zarząd: Cezary Kaźmierczak – prezes, wiceprezesi: Tomasz Pruszczyński, Dorota Wolicka, Marcin Nowacki

ul. Nowy Świat 33, 00-029 Warszawa, email: biuro@zpp.net.pl, tel: 22 826 08 31, www.zpp.net.pl